



ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝ.
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ
& ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

Αθήνα, 24 - 07 - 2009

Αρ. Πρωτ.: ΔΥΓ2/Γ.Π. οικ. 107250

Ταχ. Δ/ση : Αριστοτέλους 17
Ταχ. Κώδικας : 104 33
Πληροφορίες : Ν. Καρακατσάνη

Τηλέφωνο : 210 52 05 491
Fax : 210 52 36 046

Προς: Όλες τις Νομαρχιακές
Αυτοδιοικήσεις
Δ/ση Υγείας & Δημ.
Υγιεινής
& Δ/σεις Υγείας – Πρόνοιας
Έδρες τους

Ε Γ Κ Υ Κ Λ Ι Ο Σ

ΘΕΜΑ: «Έλεγχοι εμφιαλωμένων νερών»

- Σχετικά:**
- α) Η Υ.Α. αριθμ. Α1β/4841/79 (ΦΕΚ 696/Β'/21-08-1979) «Περί της ποιότητας των εμφιαλωμένων νερών»
 - β) Το Π.Δ.433/83 (ΦΕΚ 163/Α'/09-11-1983) «Περί όρων εκμεταλλεύσεως και κυκλοφορίας στο εμπόριο των φυσικών, μεταλλικών νερών»
 - γ) Η Υ.Α. Υ.2/οικ.329 (ΦΕΚ 114/Β'/12-02-1998) «Τροποποίηση του Π.Δ. 433/83 (ΦΕΚ 163/Α'/09-11-1983) αναφορικά με τους όρους εκμετάλλευσης και κυκλοφορίας στο εμπόριο των φυσικών, μεταλλικών νερών σε συμμόρφωση προς την οδηγία 96/70 Ε.Κ.»
 - δ) Η Υ.Α. Αρ. οικ. 56561 (ΦΕΚ 887/Β'/15-06-2004) «Καθορισμός καταλόγου, των οριακών τιμών συγκεντρώσεων και των ενδείξεων για την επισήμανση των συστατικών των φυσικών μεταλλικών νερών, καθώς και των όρων χρήσης του εμπλουτισμένου με όζον αέρα στην κατεργασία ορισμένων φυσικών μεταλλικών νερών και νερών πηγής»
 - ε) Η Κ.Υ.Α. Υ2/2600/2001 (ΦΕΚ 892/Β'/11-07-2001) «"Ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης", σε συμμόρφωση προς την οδηγία 98/83/ΕΚ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 3^{ης} Νοεμβρίου 1998»
 - στ) Η Υ.Α. Β1/οικ. 5508/98 (ΦΕΚ 960/Β'/09-09-1998) «Αναγνώριση εργαστηρίων ως Κέντρων Αναφοράς Εργαστηριακού Ελέγχου Τροφίμων, Ποτών και Νερών / Πόσιμων και Θαλασσινών»

Με στόχο τη διασφάλιση της Δημόσιας Υγείας, κρίνεται απαραίτητος ο προγραμματισμός **περιοδικών ελέγχων** και **δειγματοληψιών** με αντικείμενο την ποιότητα των **εμφιαλωμένων νερών (επιτραπέζιων, φυσικών μεταλλικών, νερών πηγής, εισαγόμενων κ.α.)**, κατ' εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας (σχετικά –α- έως –στ-).

Ειδικότερα και προκειμένου να επιτυγχάνεται η συστηματική παρακολούθηση της ποιότητας των εμφιαλωμένων νερών, κρίνεται απαραίτητη η διεξαγωγή ελέγχων, **καθ' όλη τη διάρκεια του έτους**, τόσο στις **εγκαταστάσεις εμφιάλωσης** όσο και στο **προϊόν** που διατίθεται στον καταναλωτή. Υπενθυμίζεται, ιδιαίτερα, η ανάγκη εντατικοποίησης των εν λόγω ελέγχων προ και κατά τη διάρκεια της αυξημένης διακίνησης εμφιαλωμένων νερών (θερινή περίοδος κ.α.), λαμβάνοντας υπόψη ως παράγοντα κινδύνου και τις υψηλές θερμοκρασίες της εποχής.

Οι έλεγχοι θα πρέπει να καλύπτουν:

1. Τα **εμφιαλωτήρια**, με τη διεξαγωγή υγειονομικών και δειγματοληπτικών ελέγχων
2. Τα διακινούμενα στο **εμπόριο** εμφιαλωμένα νερά με τη διεξαγωγή δειγματοληπτικών ελέγχων
3. Τα **εισαγόμενα** εμφιαλωμένα νερά, με την διακρίβωση της τήρησης της διαδικασίας εισαγωγής και τη διεξαγωγή δειγματοληπτικών ελέγχων, όταν κυκλοφορούν στο εμπόριο.

Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί:

- ✓ στη πραγματοποίηση υγειονομικής αναγνώρισης των **γεωτρήσεων, πηγών** κ.λπ., των εμφιαλωτηρίων
- ✓ στην εκτέλεση υγειονομικού ελέγχου των **εγκαταστάσεων** εμφιάλωσης, αποθήκευσης κ.λπ., καθώς και
- ✓ στη διενέργεια **δειγματοληπτικών ελέγχων** νερών πριν και μετά την εμφιάλωση καθώς και σε έτοιμα προϊόντα, διατιθέμενα στο εμπόριο.

Αναλυτικότερα, το αντικείμενο των ελέγχων, έχει ως εξής:

I. ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΤΑ ΕΜΦΙΑΛΩΤΗΡΙΑ, ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΣΕ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΑ ΕΜΦΙΑΛΩΜΕΝΑ ΝΕΡΑ

A. Έλεγχοι στα εμφιαλωτήρια

A.1 Άδεια

- A.1.1 Διακρίβωση ότι το εμφιαλωτήριο διαθέτει τις προβλεπόμενες άδειες εμφιάλωσης και εμπορίας.
- A.1.2 Για την εμφιάλωση φυσικού μεταλλικού νερού, διακρίβωση ότι διαθέτει:
 - ✓ απόφαση αναγνώρισης του νερού ως φυσικού μεταλλικού νερού, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Άρθρο 1, του (β) σχετικού, και
 - ✓ την προβλεπόμενη στο Άρθρο 3, του (β) σχετικού, άδεια εκμετάλλευσης της πηγής φυσικού μεταλλικού νερού.
- A.1.3 Διακρίβωση της συμφωνίας των υφισταμένων εγκαταστάσεων και του ισχύοντος ιδιοκτησιακού καθεστώτος με τα αναγραφόμενα στις χορηγηθείσες άδειες.

A.2 Πηγή υδροληψίας - εγκαταστάσεις - αποθήκευση - παραγωγική διαδικασία – προσωπικό

Διακρίβωση του ότι:

- ✓ η πηγή υδροληψίας,
- ✓ όλες οι εγκαταστάσεις του εμφιαλωτηρίου (παραγωγής – αποθήκευσης-βοηθητικές),
- ✓ η παραγωγική διαδικασία και
- ✓ το προσωπικό

βρίσκονται σε συμφωνία με τα οριζόμενα στα άρθρα 19 έως 35 της Υ.Δ. 4841/79 (-α- σχετικό) και τη σχετική άδεια (βλ. Α.1).

A.3 Τηρούμενα στοιχεία

Διακρίβωση της τήρησης των προβλεπόμενων από το άρθρο 36, της Υ.Δ. 4841/79, (-α- σχετικό) στοιχείων.

Επισημαίνεται ότι, πέραν των ανωτέρω, θα πρέπει να διεξάγονται και δειγματοληπτικοί έλεγχοι στα εμφιαλωτήρια, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. ΙΙ, του παρόντος.

B. Έλεγχοι στο εμπόριο

Διεξαγωγή δειγματοληπτικών ελέγχων στην αγορά, με ικανοποιητικό αριθμό δειγμάτων σε έτοιμα προϊόντα, εγχώριας προελεύσεως και εισαγόμενα, έτσι ώστε να καλύπτεται, κατά το δυνατόν, το σύνολο των διατιθέμενων εμφιαλωμένων νερών. Ειδικότερα οι ως άνω δειγματοληπτικοί έλεγχοι στο εμπόριο, θα διενεργούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. ΙΙ, του παρόντος.

Γ. Έλεγχοι των πιστοποιητικών καταλληλότητας των εισαγόμενων εμφιαλωμένων νερών

Διασφάλιση του ότι όλα τα εισαγόμενα νερά από χώρες του εξωτερικού, προκειμένου να εκτελωνιστούν, διαθέτουν πιστοποιητικό καταλληλότητας, από υγιεινής απόψεως, το οποίο θα έχει εκδοθεί από την οικεία Υγειονομική Υπηρεσία του τόπου εισαγωγής. Το πιστοποιητικό καταλληλότητας θα πρέπει να εκδίδεται επί τη βάση των προβλεπομένων στο άρθρο 40, της Υ.Δ. 4841/79 (-α- σχετικό) εγγράφων, αλλά και δειγματοληπτικών εργαστηριακών ελέγχων που, εφόσον κρίνει σκόπιμο η οικεία Υγειονομική Υπηρεσία, μπορεί να διενεργεί, προκειμένου να διαπιστώσει αν τα αποτελέσματα των εργαστηριακών εξετάσεων που συνοδεύουν το εισαγόμενο, εμφιαλωμένο νερό, ανταποκρίνονται πράγματι στα πρότυπα, που καθορίζει η σχετική νομοθεσία.

II. ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΠΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

Η διεξαγωγή δειγματοληπτικών ελέγχων στα εμφιαλωτήρια, ετοιμών προϊόντων στο εμπόριο καθώς και στα εισαγόμενα νερά θα ακολουθεί τις κάτωθι απαιτήσεις:

A. Δειγματοληπτικοί έλεγχοι στα εμφιαλωτήρια

A.1. Σημεία δειγματοληψίας

Στα εμφιαλωτήρια, οι έλεγχοι αυτοί θα πρέπει να διεξάγονται, τουλάχιστον στα ακόλουθα σημεία:

- ✓ στην πηγή υδροληψίας,
- ✓ στο σημείο στο οποίο το νερό τοποθετείται σε φιάλες ή δοχεία, προς πώληση,
- ✓ στο τελικό προϊόν

A.2. Συχνότητα δειγματοληψίας

Για μικρές μονάδες εμφιάλωσης θα πρέπει να διενεργείται τουλάχιστον ένας (1) δειγματοληπτικός έλεγχος κατ' έτος, για μεγαλύτερες δε μονάδες, η συχνότητα δειγματοληψίας θα αυξάνεται ανάλογα με την παραγωγική ικανότητα της μονάδας, κατά την κρίση της Υγειονομικής Υπηρεσίας.

Σε κάθε περίπτωση, κατά την περίοδο αιχμής της παραγωγής (θέρος), θα πρέπει να διενεργείται τουλάχιστον ένας (1) δειγματοληπτικός έλεγχος.

B. Δειγματοληπτικοί έλεγχοι στο εμπόριο

B.1. Σημεία δειγματοληψίας

Στο εμπόριο, οι έλεγχοι αυτοί θα πρέπει να διεξάγονται, σε σημεία πώλησης των ετοιμών προϊόντων

B.2. Συχνότητα δειγματοληψίας

Στο εμπόριο θα πρέπει να διενεργούνται τουλάχιστον πέντε (5) δειγματοληπτικοί έλεγχοι ανά έτος, με τους δύο (2) εξ αυτών απαραίτητως κατά την θερινή περίοδο και τους υπόλοιπους καταναμημένους στις άλλες εποχές του έτους

Γ. Αντικείμενο δειγματοληπτικών ελέγχων

Το αντικείμενο των δειγματοληπτικών ελέγχων στα εμφιαλωτήρια, στο εμπόριο και στα εισαγόμενα εμφιαλωμένα νερά, αφορά :

- a) σε ελέγχους **ποιότητας** των νερών σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 7, της Κ.Υ.Α. Υ2/2600/2001 (-ε- σχετικό), με την επιφύλαξη των διατάξεων του Π.Δ. 433/83 (-β- σχετικό) αναφορικά με τις ειδικές παραμέτρους των

χαρακτηριστικών των φυσικών μεταλλικών νερών, σε ότι αφορά τις ποιοτικές αναλύσεις των νερών,

β) ελέγχους **επισήμανσης** σύμφωνα με τις απαιτήσεις επισήμανσης της νομοθεσίας των επιτραπέζιων ή των φυσικών μεταλλικών νερών και νερών πηγής, ανάλογα με το είδος του εμφιαλωμένου νερού

Τονίζεται ότι στους δειγματοληπτικούς ελέγχους, ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στη διεξαγωγή αναλύσεων:

- ✓ μεταλλικών στοιχείων (π.χ. **χρωμίου, αρσενικού**) στα εμφιαλωμένα νερά υπόγειας προέλευσης και
- ✓ βρωμικών ιόντων, τόσο για τα επιτραπέζια όσο και για τα φυσικά μεταλλικά νερά και τα νερά πηγής, σε συνάρτηση με τις ισχύουσες σύμφωνα με την αντίστοιχη νομοθεσία παραμετρικές τιμές.

Δ. Εργαστηριακές απαιτήσεις

Αρμόδια εργαστήρια για την ανάλυση δειγμάτων εμφιαλωμένων νερών είναι τα Δημόσια Εργαστήρια που διαθέτουν σύστημα διασφάλισης ποιότητας, ελεγχόμενο από τρίτο πρόσωπο, που δεν ανήκει στο εργαστήριο, όπως αναφέρεται και στο Παράρτημα ΙΙΙ της (ε) σχετικής, ενώ δείγματα για ανάλυση μικροβιολογικών παραμέτρων μπορούν να αποσταλούν και στα αναφερόμενα στην (στ) σχετική Απόφαση ως εργαστήρια αναφοράς.

Για τον χρονικό προγραμματισμό των δειγματοληψιών και την αποστολή των δειγμάτων, θα πρέπει να προηγείται συνεννόηση με τα αρμόδια εργαστήρια για τον έλεγχο των μικροβιολογικών και χημικών παραμέτρων, ανάλογα με την κατηγορία εμφιαλωμένου νερού (επιτραπέζιο, φυσικό μεταλλικό κ.λπ.).

ΙΙΙ. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΡΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Τα αποτελέσματα όλων των παραπάνω ελέγχων (παράγραφοι Ι και ΙΙ) θα τηρούνται σε σχετικό αρχείο εκάστης Δ/νσης Υγείας ή Δημ. Υγιεινής ή Υγείας – Πρόνοιας των Ν.Α., ενώ θα διαβιβάζονται και στην Υπηρεσία μας, για την τήρηση αρχείου κεντρικά. Με σκοπό την ομοιόμορφη καταγραφή των πληροφοριών που συλλέγονται από τους ελέγχους, επισυνάπτεται πρότυπο έντυπο (το οποίο θα αναρτηθεί στην επίσημη ιστοσελίδα του Υ.Υ.Κ.Α.) που θα πρέπει να συμπληρώνεται από τις ως άνω Δ/νσεις των Ν.Α.

Σε περίπτωση εντοπισμού παραβάσεων στα πλαίσια των εν λόγω ελέγχων θα πρέπει να επιβάλλονται άμεσα, οι προβλεπόμενες, εκ της κείμενης νομοθεσίας (άρθρο 41 του –α- σχετικού και άρθρο 12 του –β- σχετικού) κυρώσεις.

Παρακαλούμε για την συνεργασία σας για την εφαρμογή των ανωτέρω.

Ο Γενικός Γραμματέας

Ριζάς Βασίλειος



Συνημμένα

Πρότυπο έντυπο καταγραφής αποτελεσμάτων ελέγχων ποιότητας εμφιαλωμένων νερών.

Κοινοποίηση

1. Υπουργείο Ανάπτυξης
Α. Γενική Δ/νση Εμπορίου
Δ/νση Προστασίας Καταναλωτή
Πλ. Κάνιγγος, Τ.Κ. 101 81 Αθήνα
Β. Γενική Δ/νση Βιομηχανίας
Δ/νση Ανάπτυξης & Συντονισμού
Λ. Μεσογείων 119, Τ.Κ. 115 26 Αθήνα
2. Γ.Χ.Κ.
Δ/νση Περιβάλλοντος
Τσόχα 16,
Τ.Κ. 115 21 Αθήνα
3. Κεντρικό Εργαστήριο Δημόσιας Υγείας
Λ. Αλεξάνδρας 196, Τ.Κ. 115 21 Αθήνα
Τ.Κ. 115 21 Αθήνα
4. Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας
α) Τομέας Μικροβιολογίας – Ανοσολογίας
β) Τομέας Υγειονομικής Μηχανικής
Λ. Αλεξάνδρας 196,
Τ.Κ. 115 21 Αθήνα
5. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Σχολή Επιστημών Υγείας – Ιατρικό Τμήμα
Εργαστήριο Υγιεινής
Τ.Κ. 541 24 Θεσσαλονίκη

6. Πανεπιστήμιο Πατρών
Ιατρικό Τμήμα – Εργαστήριο Υγιεινής
Περιβαλλοντική Μικροβιολογία
Πανεπιστημιούπολη Ρίο,
Τ.Κ. 265 00 Πάτρα
7. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Εργαστήριο Υγιεινής Ιατρικής Σχολής
Τ.Κ. 451 10 Ιωάννινα
8. Πανεπιστήμιο Κρήτης – Ιατρικό Τμήμα
Εργαστήριο Βακτηριολογίας – Παρασιτολογίας
Ζωονόσων & Γεωγραφικής Ιατρικής & Ιατρικής Σχολής
Τ.Θ. 2208, Τ.Κ. 710 03 Βούτες Ηρακλείου

Εσωτερική Διανομή

1. Γραφείο κ. Υπουργού Υγείας
2. Γραφεία κ.κ. Υφυπουργών
3. Γραφεία κ.κ. Γενικών Γραμματέων
4. Γραφεία κ.κ. Γενικών Διευθυντών
5. Δ/ση Δημόσιας Υγιεινής
6. Δ/ση Οργ. Απλούστευσης Διαδικασιών & Πληροφορικής
(με την παράκληση να αναρτήσει την παρούσα απόφαση στην ιστοσελίδα
του Υπουργείου)
7. Δ/ση Υ2 (4)